

Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Statens hus
Moloveien 10
8002 Bodø

Klage på vedtak - Junkerdal nasjonalparkstyre om tillatelse til trening av løs hund på bjørn innenfor Junkerdal nasjonalpark, Junkerdalsura naturreservat og Stor-Graddis naturreservat

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 22 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Viser til Midtre Nordland nasjonalparkstyres behandling av sak 58/2016 den 21.09.2016, hvor det ble fattet følgende vedtak:

«Skadefellingslag Fauske og Sørfold v. Georg de Besche dy gis tillatelse til trening av løs hund på bjørn utenom båndtvangstiden innenfor Junkerdal nasjonalpark, Junkerdalsura naturreservat og Stor-Graddis naturreservat. Tillatelsen gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Trening med hundene finner sted på eget ansvar der hundeeierne (aktive medlemmer av skadefellingslagene) må forholde seg til annet lovverk, og egne utarbeidete regler for gjennomføring av treningsopplegget. Sporttreningen må skje i enighet med grunneierne / rettighetshavere / reinbeitedistriktene / saueneringa, der skadefellingslagene innhenter de nødvendige tillatelser før treningen starter. Hundene som benyttes skal ha godkjent aversjonskurs mot rein».

FNF Nordland vil med dette påklage vedtaket og mener at tillatelsen til trening av løs hund som skal jage bjørn i Junkerdal nasjonalpark og tilliggende naturreservater må oppheves.

Nasjonalparkforvalteren har gjort en god utredning og viser til klare bestemmelser om at dispensasjon ikke kan gis fordi det strider mot formålet med nasjonalparken og vernet av brunbjørnen, som har status som sterkt truet på rødlista og som er en del av det naturlige

dyrelivet innenfor nasjonalparken. Midtre Nordland nasjonalparkstyre har valgt å se bort fra velbegrunnede og faglige råd, og tillater slipp av løse hunder for jakttrening på bjørn inne i nasjonalparken og tilliggende naturreservater. Vedtaket vil kunne ha ytterligere negative følger for tre morløse bjørnunger som har hatt en tøff tilværelse i Junkerdal nasjonalpark (jf. medioppslag tidligere i år <https://www.nrk.no/nordland/disse-bjornungene-er-historiske-1.12946158> og <https://www.nrk.no/nordland/bjornemor-utsatt-for-arbeidsulykke-og-dode-1.12951129>). De tre bjørneungene er det foreløpig siste håp for etablering av ynglende bjørn i Nordland og mulig oppfyllelse av bestandsmålet i regionen jf. utredning fra Det Skandinaviske Bjørneprosjektet https://www.fylkesmannen.no/PageFiles/833653/NMBU_Bj%c3%b8rn%20i%20Nordland.pdf.

FNF Nordland tillater seg å bruke nasjonalparkforvalternes gode saksutredning som begrunnelse for vår klage:

«I brev av 21.juni 2016 søker skadefellingslaget oppnevnt av kommunene Fauske og Sørfold om tillatelse til trening med løs hund på bjørn innenfor Junkerdal nasjonalpark. Skadefellingslaget har fått dispensasjon fra Fauske og Saltdal kommune for tre år fra båndtvangsbestemmelsene i lov om hundehold innenfor perioden 1.juli og ut båndtvangstida. Søker opplyser at de også ønsker å trene hund innenfor nasjonalparken etter 20. august. Tillatelse fra Statskog som grunneier er lagt ved søknaden. Det må imidlertid også innhentes tillatelse fra reinbeitedistriktet, beitelag og eventuelt andre bruksrettshavere.

I epost av 1.juli 2016 har søker gitt utfyllende informasjon i forbindelse med søknaden. Det søkes om dispensasjon til trening av løs hund på bjørn for å stå best mulig rustet til en eventuell skadefellingssituasjon. Søker informerer om at fire personer i skadefellingslaget Fauske og Sørfold trener hunder aktivt på sporing av bjørn, konfronterer hunder med bjørn i hegn og benytter disse på bjørnejakt i Sverige. De hunder som benyttes i dag er spisshunder av type Jämthund og Norsk elghund grå. Det vil bli utarbeidet regler for gjennomføring av treningsopplegget, vedlagt foreløpige regler.

Skadefellingslaget har søkt om et treningsfelt fra Graddiselve / Junkerdalselve i sør og nordover til Sjønståvassdraget, Langvatnet, Lomi og svenskegrensa, se vedlagt kart. Området inkluderer Junkerdal nasjonalpark, Stor Graddis naturreservat og deler av Junkerdalsura naturreservat.

Skadefellingslaget er avhengig av å få informasjon om observasjon av bjørn eller ferske spor av bjørn. En kan da få en sporingssituasjon for hundene hvor de går i sele og bånd. Først når en kommer på nært hold av bjørn (ser dyret eller hundene gir tegn til å være i nærheten) kan det være aktuelt å slippe hunden for å konfrontere bjørn og løs hund. Søker opplyser at skal hund slippes må faren for at losdyret går over grensen til Sverige, nærhet til avgrensingen for treningsområdet, og ikke minst i nærhet til mye benyttede beiteområder vurderes. Søker skriver også at med kun sporadiske tilbakemeldinger om bjørn vil det bli svært få tilfeller hvor det kan oppstå en god treningsmulighet i sesongen.

Grunnlaget for avgjørelsen

Junkerdal nasjonalpark ble etablert ved kronprinsregentens resolusjon av 9. januar 2004. Stor Graddis naturreservat og Junkerdalsura naturreservat ble etablert ved kgl.res. 21. desember 2000.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har forvaltningsmyndighet for de tre verneområdene og skal behandle dispensasjonssøknader.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- Bevare et stort tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- Stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennomutøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.
- Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

I henhold til verneforskriften §3 pkt. 3.1 er dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser fredet mot skade og unødvendig forstyrrelser.

I henhold til § 5.1 skal også all ferdsel skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skadenaturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten.

Formålet med Stor Graddis naturreservat og Junkerdalsura naturreservat er bl.a. vern av alt naturlig plante- og dyreliv med alle de naturlige økologiske prosesser.

I henhold til verneforskriftens kap. IV pkt.2 for de to reservatene er dyrelivet fredet mot skade og ødeleggelse.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldlovens (nml.) §§ 8 til 12. Dette går særlig på kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning.

Vurdering

En del av verneformålene for de tre verneområdene er å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. Dette skal være områder hvor hensyn til sårbart dyre- og planteliv skal vektlegges ekstra tungt.

Verneforskriften for de to naturreservatene Stor Graddis og Junkerdalsura setter ikke et direkte forbud for den omsøkte aktiviteten, hvis da ikke jaging av bjørn direkte skader dyret.

Verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark sier imidlertid at dyrelivet er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelser. Forskriftens bestemmelse om at organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha dispensasjon fra forskriftene støtter opp om dette.

Det er et etablert forvaltningsprinsipp at rovviltforvaltninga skal være like i en nasjonalpark som utenfor. Et tilsvarende prinsipp er at om en aktivitet som kan medføre skade eller unødig forstyrrelse på verneverdier, og derved påvirke verneformålet negativt, kan foregå utenfor nasjonalparken skal det ikke gis dispensasjon innenfor nasjonalparken.

I henhold til verneforskriftene for nasjonalparken er jakt i henhold til viltloven tillatt, det er imidlertid ikke åpnet for trening av jakthunder for å forberede seg til jakta. I

Miljødirektoratets veileder M106-2014 Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter står det: «For alle unntaksbestemmelser er det selve tiltaket som følger av den aktuelle bestemmelsen, som er direkte tillatt. Andre tiltak, som for eksempel kan være nødvendige eller ønskelige for å gjennomføre det lovlige tiltaket, kan ikke tolkes inn i unntaksbestemmelsen»

I følge hundeloven er båndtvangstida satt fra 1.april til 20.august, dette også av hensyn til at vår og sommer er ei sårbar tid for viltet.

Brunbjørnen er fredet, har status som sterkt truet på rødlista og er en del av det naturlige dyrelivet innenfor nasjonalparken. I tillegg er nasjonalparken et av få områder i Nordland hvor arten forekommer hyppigst og hvor det er mest naturlig at yngling kan være aktuelt, noe observasjonen våren 2016 av et kull med overvintrende ungbjørner (ca. 1 1/2 år gamle) innenfor nasjonalparken viser.

Naturmangfoldlovens § 5 omtaler forvaltningsmålet for arter og slår fast at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Videre står det i nml § 15:

"Høsting og annet uttak av naturlig viltlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Unødig skade og lidelse på viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi skal unngås. Likeledes skal unødig jaging av viltlevende dyr unngås".

I forbindelse med endringen av naturmangfoldloven 1.juni 2014 hvor forbud mot unødvendig jaging av viltet ble tatt inn i § 15, skriver Miljøverndepartementet i høringsbrev av 28.09.12;

"Forslaget om at det i naturmangfoldloven § 15 inntas et forbud mot jaging av viltlevende dyr, kan bidra til oppnåelse av forvaltningsmålet for arter i § 5".

Eventuelt jaging av bjørn ut av et aktuelt yngleområde innen en nasjonalpark hvor arten er en del av det biologiske mangfoldet, mener forvaltningsmyndigheten ikke er forenelig med et nasjonalt mål om ynglende bjørn.

Det søkes om trening med løs hund innenfor hele nasjonalparken. Dette gjør det vanskelig å avgjøre om områder eller lokaliteter for andre sårbare arter vil bli berørt, og derfor vanskelig å avgrense områder hvor trening ikke skal foregå. Det er heller ikke tilstrekkelig kunnskap om den påvirkningen den omsøkte aktiviteten har på dyre- og fuglelivet i området, føre-var-prinsippet tillegges derfor stor vekt i denne saken (nml § 9).

Søker opplyser i epost at så lenge hunden følger bjørn er det ikke fare for andre dyr i nærheten, men om/når hunden slipper losen og returnerer, så er veien tilbake til hundefører det som er mest usikkert, da andre dyr kan fatte hundens interesse. Selv om det er et vilkår at hundene skal ha gjennomgått aversjonsdressur, kan en aldri stole fullt og helt på dette i alle situasjoner. Nasjonalparkstyret mener dette tilsier at det er stor usikkerhet om hunden vil være til fare for annet vilt, rein eller husdyr når den slipper losen og returnerer til jegerne.

Før hund slippes etter bjørn må faren for at losdyret går over grensen for treningsområdet vurderes, samt ikke minst om hunden vil komme i nærheten av mye benyttede beiteområder. Nasjonalparken ligger innenfor Balvatnet reinbeitedistrikt og benyttes hele året som beite for rein. I følge reinbeitekart er store deler av nasjonalparken viktige beiteområder både sommer, høst og vinter. I følge karat over beiteområder for sau i området benyttes nasjonalparken i mindre grad som beite for sau, men viktige beiteområder på østsida av Saltdalen går inn i nasjonalparken, og det sørvestre hjørnet av nasjonalparken er et viktig område for en sauebesetning. Dette tilsier at en løs hund raskt vil komme inn på beiteområder for rein eller sau. I tillegg kan det også være en mulighet for at bjørn som blir forstyrret eller jages i forbindelse med trening av hund, kan forflytte seg til andre områder i Saltdal hvor det er mer intens sauebeite.

I følge Miljøverndepartementet i brev av 29.04.14 ved endring av naturmangfoldloven 1.juni 2014 er det "unødig" jaging som rammes i nml § 15. Vurderingen av om en aktivitet innebærer unødig jaging må gjøres bl.a. ut fra dyrevelferdshensyn, men også ut fra søkers behov for å gjennomføre den aktuelle aktiviteten og hvorvidt en mer skånsom fremgangsmåte kan benyttes.

I henhold til nml § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, skal den omsøkte aktiviteten vurderes i forhold til behovet, om den kan skje utenfor nasjonalparken for eller om den kan foregå på en mer skånsom måte. ^{§ 12}Trening på sporing av bjørn kan skje med hund i bånd, trening kan skje i spesielle treningsområder og det organiseres trening i regi av statlige etater og organisasjoner. I følge søker selv trenes de aktuelle hundene allerede i andre områder og på andre måter. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er kjent med at det organiseres opplegg for trening av bjørnehund på GPS merkede bjørner i Sverige i regi av Statens naturoppsyn.

Konklusjon

Søknad om trening av løs hund på bjørn i Junkerdal nasjonalpark, Stor Graddis naturreservat og Junkerdalsura naturreservat avslås med følgende begrunnelse:

- Dette vurderes som mulig unødig forstyrrelser og skade av vilt og tamrein i nasjonalparken.
- Omsøkte aktivitet kan gjennomføres utenom de aktuelle verneområdene.
- Tilsvarende eller bedre opplæring kan gis dersom aktuelle hunder blir knyttet opp mot det statlige opplæringsprogrammet som foregår i regi av SNO.
- Det er lite sau på beite i største delen av nasjonalparken og naturreservatene. Hvis bjørn som eventuelt forekommer innenfor nasjonalparken blir forstyret i forbindelse med trening av hund, kan denne forflytte seg til andre områder i Saltdal hvor det er mer sau på beite.

For FNF Nordland

Erling Solvang
styreleder

Gisle Sæterhaug
daglig leder